

**Univerzita
Karlova**

Fakulta
tělesné výchovy
a sportu

70

1953

2023

70 LET V POHYBU

Fakulta tělesné výchovy a sportu patří mezi nejmladší fakulty Univerzity Karlovy. V roce 2023 oslavila teprve 70. let své existence, což se může zdát v porovnání se zakladatelskými fakultami staroslavného učení nevýznamný časový úsek. Přesto je historie Institutu tělesné výchovy a sportu, a posléze Fakulty tělesné výchovy a sportu, plná nejenom významných událostí, ale především zajímavých životních příběhů.

Při přípravě oslav kulatého výročí jsme měli možnost seznámit se s těmi, kteří stáli na samém začátku vzniku této jedinečné instituce – a to s studentkami a studenty, kteří započali svá studia v roce 1953. Neskonalejší obdiv k jejich alma mater a k sobě samotným navzájem nám byl inspirací při tvorbě této netradičně pojaté krátké vzpomínkové publikace.

Vynechali jsme téměř vše, co už bylo o naší fakultě napsáno, ale vybrali jsme důležité či zajímavé události, které se ve světě a v tehdejší Československu udály v době, kdy byly položeny základy Institutu tělesné výchovy a sportu v pražském Tyršově domě. Ty jsme doplnili několika vzpomínkami prvních absolventů. Závěr publikace tvoří ohlédnutí za samotnými oslavami, které proběhly 23. září 2023.

Pevně věříme, že se při čtení nebudete nudit a něco zajímavého se dozvíte.

1953

•
Usnesením vlády je zřízena samostatná vysoká škola Institut tělesné výchovy a sportu (ITVS)

1958

•
ITVS je sloučen se třemi katedrami tělesné výchovy Vysoké školy pedagogické. Vzniká samostatná fakulta Vysoké školy pedagogické.

1959

•
ITVS se jako fakulta stává součástí Univerzity Karlovy

1965

•
Fakulta přijímá nový název Fakulta tělesné výchovy a sportu

1990

•
Fakulta se přesouvá z Tyršova domu na pražském Újezdu do areálu ve Vokovicích

2023

•
Fakulta tělesné výchovy a sportu slaví 70 let

U D Á L O S T I V E S V Ě T Ě

1953

Ernest Hemingway získává Pulitzerovu cenu za povídku Stařec a moře. (The Old Man and the Sea)

Sir Winston Churchill dostává Nobelovu cenu za literaturu

Dwight D. Eisenhower se stává 34. prezidentem Spojených států amerických a vystřídá Harryho Trumana.

Zemětřesení v Turecku má více než 1000 obětí a způsobuje obrovské materiální škody. Otřesy jsou naměřeny i v Řecku a Bulharsku.

Ve Velké Británii vychází první bondovka – Casino Royale. Ian Fleming na scénu uvádí Jamese Bonda, agenta 007.

Vydavatel Hugh Hefner vydává první číslo časopisu Playboy s kalendářem aktů Marilyn Monroe.

Vědci James Watson a Francis Crick z univerzity v Cambridge oznamují objev molekuly DNA.

Záplavy v Japonsku mají více než 1000 obětí a zaplaveno je 450 000 domů.

V Paříži se poprvé uvádí hra Čekání na Godota do irského dramatika Samuela Becketta.

Probíhá korunovace britské královny Alžběty II.

Umírá sovětský vůdce Josif Vissrionovič Stalin, kterého o půl roku později nahrazuje Nikita Sergejevič Chruščov.

Konrad Adenauer se podruhé stává kancléřem Spolkové republiky Německo.

Z výrobní pásu továrny General Motors sjezdí první vůz značky Chevrolet Corvette.

Ve Wembley se hraje fotbalový zápas století – před více než 100 000 diváky Maďarsko poráží Anglii 6:3.

Americký virolog Jonas Salk oznamuje objev vakcíny proti dětské obrně.

Prezidentem Jugoslávie se stává Josip Broz Tito.

Sir Edmund Hillary a šerpa Tenzing Norgay zdolávají nejvyšší horu světa Mount Everest.

Končí válka v Koreji, která trvala tři roky a bojovali v ní vojáci ze 30 zemí.

Na jordánský trůn je uveden král Husajn I.

Nobelovu cenu za mír přebírá bývalý americký ministr zahraničí Catlett Marshall.

U D Á L O S T I V Č E S K O S L O V E N S K U

1953

Národní divadlo slaví 70 let od svého založení hrami od Tyla, Jiráska a Stroupežnického.

Umírá prezident a předseda Komunistické strany Československa Klement Gottwald a prezidentem ČSR je zvolen Antonín Zápotocký.

Z jedné pražské lékařské fakulty jsou vytvořeny tři: fakulta všeobecného lékařství, fakulta dětského lékařství a lékařská fakulta hygienická.

1. ledna zahajuje činnost Československá spořitelna

Je založena Československá akademie věd (ČSAV).

Je provedena měnová reforma, po které následují protestní demonstrace a stávky.

Pražské Letenské náměstí propojuje s nábřežím Vltavy nově otevřený Letenský tunel projektanta Jiřího Novotného.

Je založena Zoologická zahrada města Brno.

Do českých kin jdou celovečerní snímky cestovatelů Hanzelky a Zikmunda Afrika I. a II. – Z Maroka na Kilimandžáro a Od rovníku ke Stolové hoře.

Probíhá již druhá poválečná školská reforma – povinná školní docházka se stanovuje na osm let.

Zápasem mezi Dynamem Praha a Křídla vlastní je otevřen nový fotbalový stadion v Edenu s kapacitou 38 000 diváků.

Československá rozvědka unáší z rakouského exilu bývalého předsedu sociálních demokratů Bohumila Laušmana.

1. května začíná vysílat Československá televize z televizního vysílače na Petříně.

Na vysokých školách se ruší akademické tituly – absolventi až do roku 1966 získávají pouze profesní označení (promovaný lékař, promovaný právník atd.).

Vzniká hokejový klub TJ Rudá Hvězda Brno, dnešní HC Kometa Brno.

Na trati Brno–Břeclav dochází k druhému největšímu železničnímu neštěstí v našich zemích. Zahynulo 103 lidí a 83 bylo zraněno.

Vychází první číslo sportovního časopisu Stadión: Časopisu pro tělesnou výchovu a sport.

Vzniká Vysoká škola strojní v Liberci.

14. – 15. února probíhá I. celostátní sjezd jednotných zemědělských družstev (JZD)

V květnu v Československu hustě sněží. V některých krajích řádí chřipková epidemie a zavírají se školy.

ZE VZPOMÍNEK PRVNÍCH ABSOLVENTŮ

Sepsáno v období 1997 a 1998

Těch sto dvacet nás, co jsme se stali šťastnými studenty, čekaly čtyři roky radostného pobíhání, rekonstrukce Tyršáku, kursů lyžařských, horolezeckých, kanoistických (na pramicích), zajímavých praxí – na školách i na tělovýchovných úřadech a klubech. Spousta zkoušek a zápočtů a taky legrace. Vojenské přípravy se Šmerhovským, s kapitánem Babánkem. Útoků do kopce v Motole i měsíčním vojenským táborem v Janovicích nad Úhlavou.

Teprve po skončení fakulty se začaly dít věci jinačí. Radostné i chmurné, srandovní i vážné. Nastoupil jsem s umístěnkou na LF v Košicích. Bylo osm hodin prvního srpna 1957. Přivítal mě vedoucí katedry a sdělil mi, že povedu vysokohorský turistický kurs medičků do Vysokých Tater. Vlak jede ve 13:40 a na nádraží se setkám s účastníky. Nemám-li vybavení, ve skladu KTV si můžu něco půjčit. Popřál mi hodně štěstí a „uvidíme se za deset dní v devět hodin na poradě katedry.“

To byl začátek tzv. z jedné vody načisto. Kurs krásný, až na to, že jsme mohli ztratit jednu medičku šestého ročníku. Hned první noc na objednané chatě se jí udělalo špatně, ztratila vědomí, snesli jsme ji dolů na sanitku, která jí odvezla do nemocnice v Čadci. Tam jí zjistili nádor na mozku, který se projevil po nadměrné námaze. Řekli také, že na ni nemusíme čekat, nemáme mít obavy, že jí odešlou sanitkou do Košic, až bude schopná převozu. Celou dobu lezení v Tatrách jsme se obávali o její zdraví. Skutečně jsme se s ní shledali po deseti dnech v Košicích na návštěvě v nemocnici. Až za dva roky jsem se dozvěděl, že jí ten nádor na mozku udolal.

Ladislav Hozman

Můj otec JUDr. Karel Koukal byl v roce 1954 zatčen a odsouzen jako funkcionář sociální demokracie, který odmítl sloučení s KSČ, za velezradu a protistátní činnost na 17 let. Seděl na Mírově, Ilavě a Leopoldově. Moji sestru okamžitě vyhodili z brněnské filosofické fakulty, ač měla těsně před státnicemi. Já jsem měla to štěstí, že jsem byla v Praze a hrála basket. Našlo se několik odvážných lidí, kteří se za mě zaručili a argumenty, jako že je lepší, když budu od té prohnilé rodiny co nejdál, dokázali, že jsem jako jediný takový případ ve střední a východní Evropě dostudovala.

I když mě pak bylo nabídnuto, abych zůstala v Praze na fakultě, chtěla jsem za každou cenu domů. Jen si vzpomeňte, jak první rok studia jsme všichni nepražáci na Prahu nadávali, druhý rok jsme si zvykli, třetí rok se nám v Praze začalo líbit a po čtvrtém ročníku se skoro všichni zuby nehty chtěli udržet v Praze. Jen Brňáci domů! Jsme prostě nenapravitelní patrioti.

Samozřejmě bylo nemyslitelné, abych tady dostala kantor-ské místo. Dělal jsem ve fabrice. Kdo si koncem 50. let koupil na sjezdové lyže vázání drukováckého Markra, tak necht ví, že jsem ho dělala já. Podle toho taky vypadal.

Julie Žižlavská

Již na studiu mě Kanár Sýkora přistrčil v rámci výuky do učení k Bohoušovi Kudrnovi. Bohouš byl několika-násobný olympijský vítěz – C2 Brzák – Kudrna. Něco jsme spolu odzavodili, on byl ale již na sklonku své sportovní kariéry, a tak jsem od roku 1957 začal závodit s Jirkou Kodešem, byli jsme pátí na OH v Římě, 2 x třetí na MS, 16 x mistrů ČSR, nakonec pasování na mistry sportu.

Takže po absolvování ITVS až do podzimu 1963 jsem se více méně živil sportováním a skrýváním se v různých fiktivních zaměstnáních, jak to bylo v kraji zvykem. V roce 1963 se v Praze otvírala Universita 17. listopadu, financovaná OSN pro studenty z rozvojových zemí a bylo mi nabídnuto místo na KTV, což bylo příliš lákavé než odmítnout. To byla velmi příjemná léta až do neslavně proslulého roku 1969, kdy jsem se zapletl do nějakých těch studentských stávek a vypadlo to, že bych asi byl z té katedry stejně vydefenestrován, a tak jsem raději zavčas sbalil kufr a odjel do Kanady.

Tam začátky nebyly lehké, neznalost jazyka v Montreale, kde jsem se usídlil, to byly jazyky hned dva, Quebec si zakládá na své francouzské historii. Na podzim 1970 jsem byl přistrčen do „malé školy“ učit děti od 1. třídy obecné školy, což jsem nikdy předtím nedělal, takže pan Lenin měl by ze mě ohromnou radost, bylo to stále: učit se, učit se, učit se! Naštěstí se nám na tom ITVS dostalo takového vzdělání, o jakém se učitelům TV na západě ani nesní, takže byl dobrý základ, bylo na čem stavět. Šťastnou shodou okolností od roku 1971 byla do osnov kanadských škol zařazena kopaná a najednou jsem byl expert, neb pro Severní Ameriku je tato hra stále velkou neznámou. Díky kopané jsem se tak dostal na „velkou školu“, tj. s dětmi do maturity.

Vašek Vokál

Po promování Výzkumný ústav TVS. Poté 1961-63 dvouletá štace v Bagdádu na Al Tahrir College, která skončila předčasně vzhledem k tomu, že jeden „sádám“ vyměnil druhého a ten nechtěl nic socialistického. Pohled do tak odlišného světa, jako je Islám, byl kulturním šokem, ale současně tak trochu jednou z pohádek 1001 noci. Učení arabských dívek bylo víc než zajímavé. Například naučit je přeskočit koně bylo snadné, těžší bylo je nejprve přesvědčit, že roznožka je opravdu nepřipraví o panenství, a tak o budoucnost. Několik nás Evropanek jsme jim pomohly se zapsat do historie žen Iráku, když poprvé předvedly své atletické umění před veřejností, dokonce v šortkách – do půlky lýtek. Byla to veliká sláva.

V roce 1968 po beznadějných diskusích s ruskými „osvoboditeli“ mi bylo jasné, že opět spadne klec. Sbalila jsem kufr a s dvěma dolary v kapse se vydala přes Vídeň do Kanady. Našla jsem tam místo, dobré přátele a krásnou přírodu a neočekávaně svůj druhý domov. Po 25 let jsem učila na střední škole tělocvik, fráninu, španělštinu plus různé jiné předměty a skončila jako knihovnice. S tím souviselo neustálé študování, takže s časem to byl boj. Samozřejmě, že i zde došlo ke kulturnímu šoku neb vše bylo jinak a mnoho pomoci nebylo. Ale tak se kalila ocel. Dívaje se zpět – byla to ohromná životní zkušenost.

Doba strávená na Institutu a kamarádství z té doby jsou jedny z nejhezčích vzpomínek, nedá se na to zapomenout.

Eva Belasová

Při ohlédnutí za tímto obdobím konstatuji, že to bylo období krásné, plné činnosti, nezapomenutelných zážitků ... Vytvářely se party učitelů (plavání, lyžování, turistika, potápění), na které dnes tak často vzpomínají naši tehdejší studenti, kteří dnes marně usilují o podobnou atmosféru. Marně. Tak marně, jak nemožně se pokouší o podobnou atmosféru dnešní sbor FTVS na Sorboně. Jiná je doba, jiné podmínky, prostě dnes je to o něčem jiném.

Ano, jiná je doba. Ta začala listopadem 89 a pro mne to byl trochu skok do studené vody. V roce 1990 jsem nastoupil jako náměstek ministra na MŠMT. Mnoho přátel mi drželo palce, mnoho mne ohodnotilo jen na několikaměsíční úřadování. A ty jsem zklamal. Vydržel jsem do března 1997, sloužil pod ministry Adamem, Vopěnkou, Piňhou, Pilípem. A v únoru, po zralé leč krátké úvaze, jsem požádal o propuštění do důchodu.

Často se ptám: Dá se toto vše předat další generaci? Vlastním dětem? Neustále si potvrzuji, že nikoliv. I přes toto přesvědčení zůstávám optimistou, zvláště, když jsem měl možnost sledovat v akci nové vlny tělocvikařů, jak si zdárně počínají na svých postech. Vývoj jde dál, i když náš ročník 57 již jen pohodlně sedí na divácké tribuně a může buď pískat nebo vášnivě tleskat.

Jan Bělohávek

OSLAVY 70 LET V POHYBU

V sobotu 23. září 2023 jsme slavili výročí 70 let od založení s mottem 70 LET V POHYBU. Na své si přišel každý, včetně dětí. Kromě předání pamětních medailí byla součástí oslav také výstava dobových snímků, ukázka aktivit vojenského oboru, představení esportu a kulatý stůl s absolventy.

Slavnostní shromáždění zahájil děkan fakulty Miroslav Petr představením poslání, které si fakulta předsevzala naplňovat:

„Naše fakulta klade důraz na zdravotní aspekty tělesné zdatnosti. Věříme ve svět, kde sport a pohyb patří všem a kde si každý uvědomuje význam pravidelného pohybu pro své zdraví. My, jako instituce, máme ambici být v čele této změny“.

Návštěvníky dále přivítaly prorektorka Univerzity Karlovy pro studijní záležitosti Markéta Martínková, absolventka fakulty a poslankyně Parlamentu ČR Michaela Šebelová a zástupkyně studentů Andrea Duchoňová.

Fakulta u příležitosti oslav udělila 13 pamětních medailí a pamětních listů za celoživotní zásluhy v oblasti sportu a pohybu absolventům, kteří začali studovat nově založený Institut tělesné výchovy a sportu v roce 1953. Medaile si převzali Viliam Andrezal, Oskar Barczy, Jan Bělka, Jan Bělohávek, Jozef Bezák, Arnošt Binter, Jiří Homolka, Jaromír Horák, Libuše Kohoutková, Alfons Král, Ilona Neterdová, Zdenka Šponarová a Zdeňka Zalabáková. Poštou putovala fakultní medaile za Emilem Müllerem do Kanady. Z řad bývalých pedagogů byli oceněni Josef Kvapilík a Jaroslav Mihule.

Jozef Bezák

Starší ročníky ocenily výstavu historických fotografií, které vévodily unikátní snímky od absolventa FTVS, fotografa Zdeňka Lhotáka, držitele ceny World Press Photo. Dále mohli návštěvníci zhlédnout filmové smyčky dokumentující různá životní období fakulty, připomenout si dávné časy sportu na výstavce dobových sportovních rekvizit nebo se seznámit s fenoménem esportu. Těsně po poledni proběhla na atletickém stadionu akční ukázka bojového umění vojenského oboru, který je nedílnou součástí fakulty od roku 1954.

Pro nejmladší účastníky byly ve spolupráci s partnery fakulty připravené sportovní a pohybové hry na atletickém oválu – děti si mohly v průběhu celého dne vyzkoušet různé druhy pohybových aktivit a sportů včetně gymnastiky, kriketu či jízdy na skateboardu. Studentský tým z knihovny připravil ukázky netradičních her, které si zájemci mohli vyzkoušet ve venkovním atriu budovy.

A group of nine people are seated on a stage in a semi-circle, facing an audience. The stage has a blue backdrop and a wooden slat wall behind it. A large screen is visible at the top. The audience is seen from behind, seated in rows of chairs. The panelists include a woman on the far left holding a microphone, and several men in business attire. A red flag with a white figure is visible on the right side of the stage.

Slavnostní den uzavřel kulatý stůl s absolventy fakulty, které zpovídala Kateřina Nekolná, moderátorka Sportovních zpráv na programu ČT sport. Kateřina je sama absolventkou FTVS a bývalá reprezentantka v atletickém sedmiboji. Jejými hosty byli kanoista Martin Doktor, atletka Ludmila Formanová, manažer Tomáš Pravenec, kaskadérka Hana Dvorská, předseda Národní sportovní agentury Ondřej Šebek, diskář Imrich Bugár, hokejista Libor Procházka a boxer Marek Šimák.

Univerzita Karlova
Fakulta tělesné výchovy a sportu
Josef Martího 269/31
162 52 | Praha 6 - Veveřslavín

Grafické zpracování: Václav Mysliveček
Fotografie: Hynek Glos, archiv FTVS UK, archivy absolventů